

Prædiken til septuagesima søndag 2017.

Tekst. Matt. 20,1-16.

Jeg skal give jer hvad ret er. Sådan sagde vingårdsejeren. Retfærdighed. Det er vigtigt at være retfærdig. Og man er ikke ret gammel for man kan sige: Det er ikke retfærdigt. Vi har alle klare meninger om retfærdighed, måske særligt de andres manglende retfærdighed.

Lige løn for lige arbejde. Det er de fleste enige om. Men i en lønforhandling kan man godt synes at det er retfærdigt hvis jeg får lidt mere end de andre.

Er det retfærdigt at jeg får lige så lidt som de andre?

Retfærdighedssansen kan hurtigt blive udfordret.

Hvad er retfærdighed?

Det er vores tanker om retfærdighed som straks udfordres af denne lignelse. Det er lige løn for ulige arbejde vi alle hæfter os ved, og tænker: Sådan kan og må en arbejdsgiver da aldrig gøre. Uretfærdigheden falder os straks i øjnene.

Jesu har givet os en lignelse om en vingårdsejer. Vi kan kalde ham arbejdsgiver.

Jesus indleder lignelsen med at sige: Himmeriget ligner en vingårdsejer. Altså er dette en lignelse om Gud. Gud er som en vingårdsejer der gjorde sådan og sådan.

Vi kalder den ofte lignelsen om arbejderne i vingården. Men jeg vil godt spørge om ikke denne lignelse handler mere om ejeren. At det er ejeren af vingården som er hovedpersonen i lignelsen. Og at det er ham vi skal lægge mærke til.

Lignelsen om den mærkelige arbejdsgiver.

For han er ret usædvanlig, denne arbejdsgiver.

Når Jesus skal fortælle os om Gud, så fortalte han lignelser.

En lignelse er at Jesus tager noget vi kender fra vores verden, for at fortælle os om Gud, men så skal vi lægge mærke til at Jesus ofte vender op og ned på nogle ting.

Det er som om at Jesus siger. I kender jeres verden, og jeres arbejdsgivere, men kom og hør, i min verden og i Guds verden, så ser Gud sådan her ud.

Gud er som en arbejdsgiver, men han er anderledes end I forventer.

Jesus så at sige inviterer os til at komme og se et andet billede af verden. Guds verden ser sådan her ud. Kom ind i min verden, kom og se hvordan Gud ser ud i min verden.

Hvordan er så denne arbejdsgiver, som Jesus fortæller om?

Straks ved første møde falder noget i øjnene.

Han gik selv hen for at leje arbejdere til sin vingård.

Men da han skulle betale lønnen så kaldte han på sin forvalter og bad ham om at udbetale løn til alle arbejderne.

I Mellemøsten var de fleste jordejere det man kunne kalde Herremænd. De havde meget jord, og mange folk i deres brød, men de deltog ikke selv i arbejdet. De havde forvaltere som de snakkede med, gav ordrer til. Havde måske et kort morgenmøde med forvalteren og så levede de deres luksusliv om dagen, og fik måske en rapport af forvalteren om aftenen for at høre hvordan alt var gået.

Men denne arbejdsgiver gik selv tidligt om morgenen hen på byens torv og fandt daglejere til sin vingård. Måske var det høsttid, måske var det forår hvor alle vinstokke skulle beskæres. Og han bliver mere og mere mærkelig, denne arbejdsgiver.

Igen ved den 3. time, det vil sige kl. 9. om formiddagen gik han derhen. Havde han ikke styr på hvor mange mand der skulle til for at gøre arbejdet? Jo det tror jeg. Men han **så** at der stod nogle ledige på torvet. Og dem aftalte han arbejde med, og lovede at betale hvad ret er.

Det er som om at der er noget impulsivt over hans handling her. Han **så** at de stod ledige. Vi begynder at ane at denne arbejdsgiver tænker og handler anderledes end andre arbejdsgivere. Han manglede ikke hænder til sit arbejde, men han **så** at de stod ledige.

Og så fortælles det at han igen kl. 12 middag og kl. 15 om eftermiddagen gjorde det samme. Og så igen kl. 17 sidst på eftermiddagen da der kun var en times tid tilbage inden solen gik ned, så **så** han nogle stå ledige på torvet, og han spurgte dem. Hvorfor har I stået ledige hele dagen? Ingen har lejet os, var svaret han fik. Disse havde håbet hele dagen på at få arbejde. Også dem sendte han hen i sin vingård.

Der tegner sig et billede af en arbejdsgiver som handler af barmhjertighed overfor de fattige daglejere. Han synes det er synd for dem, og daglejerens vilkår dengang var, at fik de ikke arbejde, så havde de ikke penge til at købe mad til deres familier.

Bag hver ledig mand var en familie som måske måtte gå sultne i seng.

Arbejdsgiveren **så** at de stod ledige.

I stedet for at give dem penge, respekterede hans deres værdighed og gav dem arbejde i sin vingård. De havde ventet hele dagen på chancen, og nu kunne de arbejde med deres hænder og få en løn med hjem til deres familier.

Fem gange gik denne arbejdsgiver ind til byens torv, og fem gange **så** han ledige som han sendte ud til sin vingård for at arbejde. En mærkelig arbejdsgiver. Bevidst om at han skal betale dem løn, bevidst om at gøre ret mod dem, men også underlig barmhjertig mod de arbejdsløse. Han gav ikke almisser, han gav dem mulighed for at tjene en løn ved ærligt arbejde.

Og så kommer vi til udbetalingen af lønnen til dem alle.

Da kalder han på sin forvalter, og vender op og ned på alt. Begynd med de sidste og slut med dem som har arbejdet hele dagen. Giv dem alle en dagløn. Sådan sagde han til ham.

Og sådan skete det. Alle fik en dagløn.

Da de som havde arbejdet hele dagen så det, stod med en dagløn i hånden, blev de vrede. Det er ikke retfærdigt. Tænkte de og råbte de. De gav ondt af sig. De følte sig uretfærdigt behandlet. Og var det mig havde jeg også følt mig uretfærdigt behandlet.

Var det uretfærdigt?

Det mærkelige er at der er ikke noget at komme efter.

Her handler det ikke om underbetaling, for de som havde arbejdet hele dagen fik tariffen. Helt efter den uskrevne overenskomst. Han gav dem som han havde lovet dem.

Arbejdsgiveren handlede ret og helt efter aftalen.

Hvad er retfærdighed?

Ja det er et vanskeligt spørgsmål. Men her i lignelsen ser vi at arbejdsgiveren forenede retfærdighed med barmhjertighed og medfølelse.

Rundt om Jesus stod farisæerne og hørte denne lignelse.

Farisæerne lagde stor vægt på at et menneske fik som fortjent. Man skal yde for at nyde Guds gunst. Det skulle man kunne regne med, at man fik som fortjent.

Og rundt om Jesus stod også alle disciplene. Nogle havde fulgt Jesus helt fra starten, andre var kommet til siden. Og røveren som var korsfæstet sammen med Jesus og mødte Jesus på den sidste dag af sit liv, fik ordene. Du skal være med mig i Paradis.

Det mærkelige er at Guds nåde kan gøre os taknemmelige, men den kan også gøre os misundelige og rasende.

Jesu forkyndelse om Gud provokerede farisæerne, og alle som tænker at de kan regne Gud ud.

Gud er som den mærkelige arbejdsgiver, der gav lige løn til alle.

Og så standser lignelsen.

Den slutter ikke, der kommer ikke den slutning som sådan sætter den på plads i vores tanker. Lignelsen standser midt i en ophedet diskussion. Har Gud lov til at gøre som han vil?

De første skal blive de sidste, og de sidste skal blive de første.

Der står vi, hvem er de første, hvem er de sidste, og hvad gør vi med sådan en arbejdsgiver?

Kan vi lade Gud gøre som han vil med det der er hans?

Kan vi lade Gud vise nåde mod hvem han vil?

Der standser Jesus lignelsen, som du og jeg skal gøre færdig.